

כב א מ"י פ"ה הלכות
תפלה הלכה 1 סמג
עין י"ט טו"ש פ"ה א"ח ס"י
5 סעיף י"ט :
כג ב ב מ"י פ"ה ס"ח ס"ט
הלכה 1 סמג
סמג הלכה 1 סמג
יב יט טו"ש פ"ה א"ח ס"י
5 סעיף י"ט וס"י פ"ה
סעיף א [רב הלכה 1 סמג
וכנסת סמג טו] :
כד ד טור וס"י י"ד
ס"י טו"ש סעיף א
[סמג עין י"ט] :
כה ה מ"י פ"ה הלכות
תפלה הלכה 1 סמג
עין י"ט טו"ש פ"ה א"ח
ס"י 5 סעיף ז :
כו י טור וס"י פ"ה א"ח :

הגהות הגר"א
גמ' [ה] לדבר הלכה ר"ב
ג' ה"ר"ף והל"ה
מצוה :

גליון השנים
גמ' מיד הוא טעם ט'
ט' כוונת סמג
תורה [ד] ק"ל ע"ה
ועי' בתשובת רש"י ס"י
ל' : שם כל הנהגה
מסעודת חתן ט' מ"ה
סימן קצ"ו :

[ע'] סנהדרין דף לה.
וכרש"י [ס] :

תהלים י

[ע'] חוס' עירובין יח:
ד"ס ולא תחזיק

ס"א ע"י

מלכים א יח

הגהות ה"ב
(א) גמ' ואם לדבר מצוה:
(ב) שם שגאמר ונדעה
נדרפה : (ג) שם חמינה
קא מחללין רבנן : (ד) שם
כאריה יסאח כי הוא יסאח
וימחלו ביום מים אלה
נמי רכושנה : (ה) רש"י
ד"ה יסאח כ"ל ויתכן
אח נמחק : (ו) ד"ה
אשר הלך וכו' חזן ומנע
ענינו מלככים לביהכ"ס
הס"ד : (ז) ד"ה אחרי
וכו' מוקים לה אביי כ"ל
ואות למיד נמחק :
[שבת ל:]

[כנסת שם א"ח] שמעון
בן עזרי' ופי' רבטורה
רפ"ד דהכותובי' קדושין
מט' : ד"ס בן עזרי'
תהלים לו

וכולו כתיבי באדרעיה. כל הכתובים הללו כתובים בזרע בנות
אחד שאותן של יד אינן אלא בנות אחד דאמרינן במנחות (דף לז):
וכל הפרשיות כתובות זו: משאיל זו: מה טיבו של פלוני למה לא בא:
ירא את ה' (א). שהיה רגיל לבא אליו: אשר הלך חשכים ואין נוגה לו.

אשר עשה הלך למקום חשך (י) אשר
ימנע עצמו מלהשכים לפתחי: ואין
עונה. שיעור שיוכלו לענות דבר
קדושה: אלהי אברהם. שקבע מוקם
לתפלתו: בעזרו. כדרך שהיה עוזר
לאברהם: אל יפסיע פסיעה גסה.
לפי שמראה בעצמו שעבד בנות
הכנסת דומה עליו כמשוי: נדרפה.
לשון מרובה משמע שהרדף רן:
לפרקא. לשמוע הדרשה: מחליין
רבנן שבתא. דאמר מר (שבת ד' קיג):
אסור לפסוע פסיעה גסה בשבת
שנאמר אס תשיב משבת רגלך: אגרא
דפרקא. עיקר קבול שכן הבריות
הר"ס לשמוע דרשה מפי חכם היא
שכן המרובה שהרי רובם אינם
מבינים להעמיד גרסא ולומר שמועה
מפי רבן לאחר זמן שיקבלו שכן
למוד: אגרא דכלה. שבת שלפני הרגל
שהכל נאספין לשמוע הלכות הרגל:
אגרא דשמעתא סברא. שהוא יגע
וטורח ומחפש להבין טעמו של דבר:
אגרא דתענית' לדקא. שטותין לדקא
לעירב לפרנסת העניים *שהתענו
היום: דלוי. להרים קול בלשון
נהי ועגמת נפש שיצבו השומעים:

לעולם יירון אדם [ה] לדבר הלכה ואפילו בשבת שא' (א) אחרי ה' ילכו כאריה יסאח וגו' (ד) אגרא נמי דהיסנא: אמר
ר' יורא אגרא דפרקא דהמא אמר אביי אגרא דכלה דוחקא אמר רבא אגרא דשמעתא סברא אמר רב פפא
אגרא דבי *טמאי שתיקוהא אמר מר זוטרא אגרא דתעניתא צדקתא אמר רב ששת 'אגרא דהספרא דלויי אמר
רב אשי אגרא דבי הלולי מילי: אמר רב הונא הכל המתפלל אחורי בית הכנסת נקרא רשע שנאמר סביב
רשעים יתהלכון אמר אביי לא אמרן אלא דלא מהדר אפיה לבי כנישתא אבל מהדר אפיה לבי כנישתא לית לן
בה ההוא גברא דקא *מצלי אחורי בי כנישתא ולא מהדר אפיה לבי כנישתא חלק *אלוהו חויה אידמי ליה
כמייקא א"ל כדו בר קיימת קמי מרך שלף ספסרא וקפליה א"ל ההוא מרבנן לרב ביבי בר אביי ואמרי לה רב
ביבי לרב נחמן בר יצחק מאי *כרום ולות לבני אדם אמר ליה אלו דברים שעומדים ברומו של עולם ובני אדם
מזולזלין בהן ר' יוחנן ור' אלעזר דאמרי תרויהו כיון שנצטרך אדם לבריות פניו משתנות ככרום שנאמר כרום
ולות לבני אדם מאי כרום כי אחא רב דימי אמר עוף אחד יש בכרכי הים וכרום שמו וכיון שחמה זרחת
*מתהפך לכמה גוונים ר' אמי ור' אסי דאמרי תרויהו כאילו נדון בשני דינים אש ומים שנאמר *הרכבת אנוש
לראשנו באנו באש ובמים: ואמר רבי חלבו אמר רב הונא 'לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שהרי אליהו
לא נענה אלא בתפלת המנחה שנאמר *ויהי בעלות המנחה ויגש אליהו הנביא ויאמר וגו' *ענני ה' ענני
שחרד אש מן השמים וענני שלא יאמרו מעשה כשפים הם ר' יוחנן אמר אף בתפלת ערבית שנאמר *תכון
תפילתי קמרת לפניך משאת כפי מנחת ערב רב נחמן בר יצחק אמר אף תפלת שחרית שנאמר *ה' בקר חשמע
קולי בקר אערוך לך ואצפה: וא"ר חלבו אמר רב הונא *כל הנהגה מסעודת חתן ואינו משמחו עובר בחמשה
קולות שנאמר *קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול בלה קול אומרים הודו את ה' צבאות ואם משמחו מה
ישברו אמר רבי יהושע בן לוי וזכה לתורה שנתנה בחמשה קולות שנאמר *ויהי ביום השלישי בהיות הבקר
ויהי קולות וברקים וענן כבד על ההר וקול שופר וגו' ויהי קול השופר וגו' והאלהים יעננו בקול. איני
והא כתיב *וכל העם רואים את הקולות אותן קולות דקודם מתן תורה הו רבי אבהו אמר כאילו הקריב
תורה שנאמר *מביאים תורה בית ה' רב נחמן בר יצחק אמר כאילו בנה אחת מחורבות ירושלים שנאמר
*כי אישיב את שבות הארץ בבראשונה אמר ה': וא"ר חלבו אמר רב הונא כל אדם שיש בו יראת
שמים דבריו נשמעין שנאמר *סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא וגו' מאי *כי זה כל האדם
*א"ר אלעזר אמר הקב"ה כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה רבי אבא בר כהנא אמר שקול זה כנגד
כל העולם כולו *ר' שמעון בן עזאי אומר ואמרי לה ר' שמעון בן זוטא אומר כל העולם כולו לא נברא
אלא לצוות לזה: וא"ר חלבו אמר רב הונא כל שידוע בחברו שהוא רגיל ליתן לו שלום יקדים לו שלום שנאמר
*בקש שלום וירדפוהו ואם נתן לו ולא החזיר נקרא גולן שנאמר *ואתם בערתם הכרם גולת העני בביתכם: ישיש א

מילי. לשמח החתן בדברים: אחורי בית הכנסת. כל פתחי בית
הכנסת היו בזמור והכי הניח כחוספתא דמגילה (פרק ג) מפין
מקדש ומשכן פניהם למערב ואחוריהם למזרח והמתפלל אחורי בית
הכנסת ואינו מחזיר פניו לבית הכנסת נראה כשופר במי שהצבור
תורה אור מתפללין לפניו והא דרב הונא מוקי
לה לאביי (י) בדלא מהדר אפיה לבי
כנישתא: חלק ההוא טייעא. סוחר
ערבי: כדו בר *כדו שתי בר רשות
כי הא דאמרינן בשו"ע (ד' מה): הא
דעייני צבר: כרום ולות. סיפה
דקרא דלעיל: דברים שעומדים
ברומו של עולם. כגון תפלה שעולה
למעלה: כיון שנצטרך אדם לבריות.
הוא זל בעיניהם: לראשט. להיות
נושא בנו דמתרגמין כנושה (שמו"כ)
כרשיא: עובר בחמשה קולות. מולול
בחמשה קולות שזיך בהן הקב"ה
את ישראל: אותן קולות דקודם מתן
תורה הו. הק קולות בחרתי היינו
הק דאיידי בהו לעיל וקאמר דגראין
היו וא"ע *פסקא קולא דזה נראה:
מביאים תורה בית ה'. כי אשיב את
לעיל הו: בשביל זה. שיברא זה:
ללוות. שליון בלע"ז: גולת העני.
והלא אף גולת העני גולה היא
אלא גולת העני שאין לו כלום לגזול
ממנו אלא שלא להשיב על שלומו:

אמר רבי יורא מריש כי הוה חוינא להו לרבנן דקא רהמי לפרקא בשבתא אמינא
קא מחליין (א) רבנן שבתא כיון דשמענא להא דרבי תנחום א"ר יהושע בן לוי
לעולם יירון אדם [ה] לדבר הלכה ואפילו בשבת שא' (א) אחרי ה' ילכו כאריה יסאח וגו' (ד) אגרא נמי דהיסנא: אמר
ר' יורא אגרא דפרקא דהמא אמר אביי אגרא דכלה דוחקא אמר רבא אגרא דשמעתא סברא אמר רב פפא
אגרא דבי *טמאי שתיקוהא אמר מר זוטרא אגרא דתעניתא צדקתא אמר רב ששת 'אגרא דהספרא דלויי אמר
רב אשי אגרא דבי הלולי מילי: אמר רב הונא הכל המתפלל אחורי בית הכנסת נקרא רשע שנאמר סביב
רשעים יתהלכון אמר אביי לא אמרן אלא דלא מהדר אפיה לבי כנישתא אבל מהדר אפיה לבי כנישתא לית לן
בה ההוא גברא דקא *מצלי אחורי בי כנישתא ולא מהדר אפיה לבי כנישתא חלק *אלוהו חויה אידמי ליה
כמייקא א"ל כדו בר קיימת קמי מרך שלף ספסרא וקפליה א"ל ההוא מרבנן לרב ביבי בר אביי ואמרי לה רב
ביבי לרב נחמן בר יצחק מאי *כרום ולות לבני אדם אמר ליה אלו דברים שעומדים ברומו של עולם ובני אדם
מזולזלין בהן ר' יוחנן ור' אלעזר דאמרי תרויהו כיון שנצטרך אדם לבריות פניו משתנות ככרום שנאמר כרום
ולות לבני אדם מאי כרום כי אחא רב דימי אמר עוף אחד יש בכרכי הים וכרום שמו וכיון שחמה זרחת
*מתהפך לכמה גוונים ר' אמי ור' אסי דאמרי תרויהו כאילו נדון בשני דינים אש ומים שנאמר *הרכבת אנוש
לראשנו באנו באש ובמים: ואמר רבי חלבו אמר רב הונא 'לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שהרי אליהו
לא נענה אלא בתפלת המנחה שנאמר *ויהי בעלות המנחה ויגש אליהו הנביא ויאמר וגו' *ענני ה' ענני
שחרד אש מן השמים וענני שלא יאמרו מעשה כשפים הם ר' יוחנן אמר אף בתפלת ערבית שנאמר *תכון
תפילתי קמרת לפניך משאת כפי מנחת ערב רב נחמן בר יצחק אמר אף תפלת שחרית שנאמר *ה' בקר חשמע
קולי בקר אערוך לך ואצפה: וא"ר חלבו אמר רב הונא *כל הנהגה מסעודת חתן ואינו משמחו עובר בחמשה
קולות שנאמר *קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול בלה קול אומרים הודו את ה' צבאות ואם משמחו מה
ישברו אמר רבי יהושע בן לוי וזכה לתורה שנתנה בחמשה קולות שנאמר *ויהי ביום השלישי בהיות הבקר
ויהי קולות וברקים וענן כבד על ההר וקול שופר וגו' ויהי קול השופר וגו' והאלהים יעננו בקול. איני
והא כתיב *וכל העם רואים את הקולות אותן קולות דקודם מתן תורה הו רבי אבהו אמר כאילו הקריב
תורה שנאמר *מביאים תורה בית ה' רב נחמן בר יצחק אמר כאילו בנה אחת מחורבות ירושלים שנאמר
*כי אישיב את שבות הארץ בבראשונה אמר ה': וא"ר חלבו אמר רב הונא כל אדם שיש בו יראת
שמים דבריו נשמעין שנאמר *סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא וגו' מאי *כי זה כל האדם
*א"ר אלעזר אמר הקב"ה כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה רבי אבא בר כהנא אמר שקול זה כנגד
כל העולם כולו *ר' שמעון בן עזאי אומר ואמרי לה ר' שמעון בן זוטא אומר כל העולם כולו לא נברא
אלא לצוות לזה: וא"ר חלבו אמר רב הונא כל שידוע בחברו שהוא רגיל ליתן לו שלום יקדים לו שלום שנאמר
*בקש שלום וירדפוהו ואם נתן לו ולא החזיר נקרא גולן שנאמר *ואתם בערתם הכרם גולת העני בביתכם: ישיש א

אמר רבי יורא מריש כי הוה חוינא להו לרבנן דקא רהמי לפרקא בשבתא אמינא
קא מחליין (א) רבנן שבתא כיון דשמענא להא דרבי תנחום א"ר יהושע בן לוי
לעולם יירון אדם [ה] לדבר הלכה ואפילו בשבת שא' (א) אחרי ה' ילכו כאריה יסאח וגו' (ד) אגרא נמי דהיסנא: אמר
ר' יורא אגרא דפרקא דהמא אמר אביי אגרא דכלה דוחקא אמר רבא אגרא דשמעתא סברא אמר רב פפא
אגרא דבי *טמאי שתיקוהא אמר מר זוטרא אגרא דתעניתא צדקתא אמר רב ששת 'אגרא דהספרא דלויי אמר
רב אשי אגרא דבי הלולי מילי: אמר רב הונא הכל המתפלל אחורי בית הכנסת נקרא רשע שנאמר סביב
רשעים יתהלכון אמר אביי לא אמרן אלא דלא מהדר אפיה לבי כנישתא אבל מהדר אפיה לבי כנישתא לית לן
בה ההוא גברא דקא *מצלי אחורי בי כנישתא ולא מהדר אפיה לבי כנישתא חלק *אלוהו חויה אידמי ליה
כמייקא א"ל כדו בר קיימת קמי מרך שלף ספסרא וקפליה א"ל ההוא מרבנן לרב ביבי בר אביי ואמרי לה רב
ביבי לרב נחמן בר יצחק מאי *כרום ולות לבני אדם אמר ליה אלו דברים שעומדים ברומו של עולם ובני אדם
מזולזלין בהן ר' יוחנן ור' אלעזר דאמרי תרויהו כיון שנצטרך אדם לבריות פניו משתנות ככרום שנאמר כרום
ולות לבני אדם מאי כרום כי אחא רב דימי אמר עוף אחד יש בכרכי הים וכרום שמו וכיון שחמה זרחת
*מתהפך לכמה גוונים ר' אמי ור' אסי דאמרי תרויהו כאילו נדון בשני דינים אש ומים שנאמר *הרכבת אנוש
לראשנו באנו באש ובמים: ואמר רבי חלבו אמר רב הונא 'לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה שהרי אליהו
לא נענה אלא בתפלת המנחה שנאמר *ויהי בעלות המנחה ויגש אליהו הנביא ויאמר וגו' *ענני ה' ענני
שחרד אש מן השמים וענני שלא יאמרו מעשה כשפים הם ר' יוחנן אמר אף בתפלת ערבית שנאמר *תכון
תפילתי קמרת לפניך משאת כפי מנחת ערב רב נחמן בר יצחק אמר אף תפלת שחרית שנאמר *ה' בקר חשמע
קולי בקר אערוך לך ואצפה: וא"ר חלבו אמר רב הונא *כל הנהגה מסעודת חתן ואינו משמחו עובר בחמשה
קולות שנאמר *קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול בלה קול אומרים הודו את ה' צבאות ואם משמחו מה
ישברו אמר רבי יהושע בן לוי וזכה לתורה שנתנה בחמשה קולות שנאמר *ויהי ביום השלישי בהיות הבקר
ויהי קולות וברקים וענן כבד על ההר וקול שופר וגו' ויהי קול השופר וגו' והאלהים יעננו בקול. איני
והא כתיב *וכל העם רואים את הקולות אותן קולות דקודם מתן תורה הו רבי אבהו אמר כאילו הקריב
תורה שנאמר *מביאים תורה בית ה' רב נחמן בר יצחק אמר כאילו בנה אחת מחורבות ירושלים שנאמר
*כי אישיב את שבות הארץ בבראשונה אמר ה': וא"ר חלבו אמר רב הונא כל אדם שיש בו יראת
שמים דבריו נשמעין שנאמר *סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא וגו' מאי *כי זה כל האדם
*א"ר אלעזר אמר הקב"ה כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה רבי אבא בר כהנא אמר שקול זה כנגד
כל העולם כולו *ר' שמעון בן עזאי אומר ואמרי לה ר' שמעון בן זוטא אומר כל העולם כולו לא נברא
אלא לצוות לזה: וא"ר חלבו אמר רב הונא כל שידוע בחברו שהוא רגיל ליתן לו שלום יקדים לו שלום שנאמר
*בקש שלום וירדפוהו ואם נתן לו ולא החזיר נקרא גולן שנאמר *ואתם בערתם הכרם גולת העני בביתכם: ישיש א

אמר

כשתי רשימות
כ"כ ברש"י
נפין יעקב

פ"ל ד"ז ע"ב

לקמן ט:

י"ה ואמר

ונענע

ט"ז י"א

בית אבא ו"א
בית עצמי של
מתים [ע"ל דף
נ"ו. רש"י ד"ס
אבל עמיה]
ס"א דהיא
סייעא חויה
א"ל כדו [ג']
הערוך כדובר]

ט"ז ע"י

[לקמן ט:]

תהלים קמ"א

ט"ז

י"ח

שמות י"ט

ט"ז

י"ח

ט"ז

קללת י"ט

ט"ז

ישיש א